

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze diplomové práce

Elektronický platební rozkaz

Naděžda HOŠTOVÁ

© 2015 ČZU v Praze

Elektronický platební rozkaz

Souhrn

Diplomová práce se zabývá institutem elektronického platebního rozkazu. Elektronické rozkazní řízení jakožto druh zkráceného občanského soudního řízení bylo zavedeno do českého právního řádu s cílem zrychlit a zefektivnit soudní řízení a zároveň snížit administrativní zatížení soudů při rozhodování ve věcech vymáhání peněžitých pohledávek.

Teoretická část práce je věnována právní úpravě rozkazního řízení nejdříve v obecné rovině, následně pak specifickým ustanovením týkajících se elektronického platebního rozkazu. Další kapitola se zabývá procesními podmínkami řízení, které vychází z obecně platných principů občanského soudního řízení. Poté jsou popsány další fáze soudního řízení, které následují po vydání elektronického platebního rozkazu.

Praktická část práce představuje aplikaci Centrálního elektronického platebního rozkazu a uvádí srovnání elektronického rozkazního řízení oproti řízení „klasickému“, vedenému v listinné podobě. V práci jsou uvedeny statistické údaje poskytnuté Okresním soudem v Chomutově a Ministerstvem spravedlnosti ČR, na základě kterých je provedena analýza za účelem zhodnocení využití a efektivnosti elektronického rozkazního řízení v praxi.

Klíčová slova: platební rozkaz, elektronický platební rozkaz, rozkazní řízení, elektronizace justice, aplikace Centrálního elektronického platebního rozkazu, občanské soudní řízení, občanský soudní řád, návrh na vydání elektronického platebního rozkazu, peněžité plnění

1. Cíl a metodika práce

1. 1. Cíl práce

Cílem a smyslem diplomové práce je představit a vymezit institut elektronického platebního rozkazu jakožto jednoho z druhů rozhodnutí v rámci občanského soudního řízení. Jelikož je řízení o vydání elektronického platebního rozkazu v současnosti vedeno v čistě elektronické podobě, práce se bude podrobněji zabývat specifickými aspekty tohoto řízení a rovněž poukáže na rozdíly oproti „klasickému“ rozkaznímu řízení. Cílem práce je rovněž zhodnotit, zda bylo dosaženo účelu, s jakým byl institut elektronického platebního rozkazu (dále jen „EPR“) do českého právního řádu zaveden.

1. 2. Metodika práce

Za účelem přípravy zpracování teoretické části práce byla prostudována odborná literatura a příslušné právní předpisy České republiky vztahující se k dané problematice. Posléze bylo přistoupeno k vlastnímu zpracování teoretické části na základě zjištěných poznatků. Při zpracování teoretické části diplomové práce byla ponejprv vymezena právní úprava rozkazního řízení v obecné rovině, poté byl proveden rozbor specifických zákonných ustanovení týkající se institutu elektronického platebního rozkazu. Následně byly uvedeny jednotlivé procesní podmínky řízení, které vychází z obecně platných principů občanského soudního řízení, a vyložen postup soudu, který následuje po vydání elektronického platebního rozkazu, a to s přihlédnutím k situacím, které mohou po jeho vydání nastat. V praktické části diplomové práce byly využity profesní poznatky dané problematiky a to z pohledu zaměstnance Okresního soudu v Chomutově. Aby bylo možné poukázat na odlišnosti elektronického soudního řízení, byla provedena komparace průběhu obou typů rozkazního řízení. Za účelem zhodnocení využití a efektivnosti tohoto právního nástroje byla analyzována interní statistická data poskytnutá Okresním soudem v Chomutově a Ministerstvem spravedlnosti ČR. Rozsah diplomové práce je 80 stran. Přílohy diplomové práce jsou zařazeny až za vlastní text diplomové práce. Přílohy tvoří také praktické ukázky vzorů soudního rozhodnutí ve formě EPR a to ve dvou variantách, vyplněný formulář pro podání návrhu na vydání EPR, usnesení o zrušení EPR pro nedoručitelnost a vzor odporu proti EPR.

2. Teze diplomové práce

Zadlužování a problémů s tím spojených je téma v posledních letech stále více aktuální. V souvislosti s nárůstem počtu dlužníků se logicky zvyšuje i počet věřitelů, kteří se svých práv na zaplacení peněžitých pohledávek domáhají prostřednictvím státních orgánů, v tomto případě tedy nezávislých soudů. Věřitelé legitimně očekávají, že soudy v jejich záležitosti rozhodnou v co nejkratší době. Řešení tohoto problému dalo vzniknout institutu EPR, jakožto jednoho z typů tzv. zkráceného nebo také jinak řečeno rozkazního řízení v rámci soudního řízení občanského. Od jeho zavedení uplynulo již 7 let a během této doby prošlo elektronické rozkazní řízení dynamickým vývojem, jenž vyústil v roce 2012 v první soudní řízení, které je vedeno v čistě elektronické podobě. V současné době zákonná úprava zkráceného řízení dává věřitelům na výběr, zda podají „klasickou“ žalobu s návrhem na vydání platebního rozkazu či zda prostřednictvím webových stránek české justice uplatní svůj nárok návrhem na vydání EPR.

Svou práci jsem rozdělila do čtyř kapitol. V první kapitole jsem vysvětlila podstatu a účel rozkazního řízení v rámci občanského soudního řízení a zabývala jsem se zde důvody, jež vedly k zavedení elektronického rozkazního řízení do českého soudnictví. Krátce jsem pojednala o projektu eJustice, tedy procesu zavádění elektronických prvků v rámci justice, neboť jedním z cílů projektu eJustice bylo právě zavedení elektronického soudního řízení. Popsala jsem taktéž ve stručnosti náležitosti, které rozhodnutí ve formě EPR obsahuje.

Ve druhé kapitole své práce jsem provedla rozbor zákonných ustanovení, týkajících se elektronického platebního řízení a obsažených v procesněprávním předpisu, kterým je občanský soudní řád. V první části kapitoly jsem se zabývala zákonnými ustanoveními, která jsou obecně platná pro oba typy rozkazního řízení, neboť občanský soudní řád přímo stanoví aplikaci zákonných ustanovení týkajících se platebního rozkazu i na elektronický platební rozkaz. Z právní úpravy tedy jasně vyplývá, že EPR nelze považovat za „zvláštní“ další druh platebního rozkazu, nýbrž jde pouze o jiný typ platebního rozkazu. Obecnými podmínkami pro vydání soudního rozhodnutí v podobě (elektronického) platebního rozkazu jsou tedy podání žaloby, uplatnění práva na peněžité plnění a současně s tím toto uplatňované právo musí vyplývat z tvrzení v žalobě uvedených. Zákon rovněž říká, za jakých okolností nelze rozhodnutí ve formě (elektronického) platebního rozkaz vydat. Jedná se o situaci, kdy není znám pobyt žalovaného anebo by bylo nutné doručit

žalovanému (elektronický) platební rozkaz do ciziny. V další části této kapitoly jsem se již podrobněji zabývala zákonnými ustanoveními, která se týkají specifických podmínek pro vydání EPR. Ty jsou obsaženy v § 174a o. s. ř. V první řadě se jedná o povinnost žalobce podat návrh na vydání EPR prostřednictvím elektronického formuláře, který je zveřejněn na webových stránkách české justice a opatřit tento formulář před jeho odesláním uznávaným kvalifikovaným elektronickým podpisem. Uvedla jsem zde postup při vyplňování tohoto formuláře a taktéž základní definici pojmu elektronického podpisu a jeho náležitostí. Dalším kritériem pro vydání EPR je uplatnění práva na peněžité plnění, které nepřevyšuje částku 1.000.000,- Kč. Občanský soudní řád stanoví dvě negativní podmínky, jejichž existence vylučuje vydání elektronického platebního rozkazu. Stane se tak v případě, že je řízení přerušeno anebo pokud žalobce ani ve lhůtě k tomu určené nezplatí soudní poplatek. Přísnější kritéria zákon stanoví i v případě, že návrh neobsahuje všechny náležitosti nebo je nesrozumitelný či neurčitý. V takovém případě EPR není vydán a soudce návrh na jeho vydání usnesením odmítne. Poslední část druhé kapitoly jsem věnovala procesním podmínkám soudního řízení jako takového, neboť ty je soud povinen zkoumat z úřední povinnosti. Procesními podmínkami soudního řízení jsou: pravomoc a příslušnost soudu, způsobilost být účastníkem řízení a procesní způsobilost, návrh na zahájení řízení a překážky věci rozsouzené či zahájené. Mezi procesní podmínky můžeme rovněž přiřadit obsazení soudu, tj. pravomoc soudních osob rozhodnout ve věci. Tuto pravomoc svěřují právní předpisy jednak soudcům, jednak ostatním justičním úředníkům, kterými jsou v tomto případě justiční čekatelé, asistenti soudce, vyšší soudní úředníci a soudní tajemníci.

Předposlední kapitola mé práce se týká postupu soudu po vydání elektronického platebního rozkazu. Po vydání EPR následuje jeho doručování, které probíhá prostřednictvím datových schránek a hybridní pošty. V souvislosti se službou hybridní pošty jsem popsala postup, jakým v praxi dochází k vyhotovování soudních písemností určených k doručení v listinné podobě. Po řádném doručení elektronického platebního rozkazu mohou nastat následující události – podání odporu žalovaným nebo nabytí právní moci a vykonatelnosti EPR či zrušení EPR nebo zastavení řízení pro zpětvzetí žaloby. V případě řádného doručení EPR má žalovaný možnost v případě, že svůj nárok neuznává, bránit se podáním odporu. V případě, že žalovaný odpor nepodá řádně a včas, EPR nabude právní moci a vykonatelnosti a celé řízení tím končí. Opravným prostředkem proti výroku o náhradě

nákladů řízení je odvolání, které může podat jak žalobce tak žalovaný. Elektronický platební rozkaz soud zruší, nepodaří –li se jej doručit do vlastních rukou žalovaného. Zruší jej rovněž v případě, vezme-li žalobce svůj návrh zpět a to v případě, že vydaný EPR ještě nenabyl právní moci.

V poslední kapitole jsem se zaměřila na aplikaci Centrálního elektronického platebního rozkazu (dále jen „CEPR“). V souvislosti s aplikací CEPR jsem se snažila vysvětlit princip, na kterém funguje vedení elektronického soudního řízení, a poukázat na rozdíly oproti klasickému soudnímu řízení, které navzdory evidenci v informačním systému ISAS stále probíhá v listinné podobě. Současně jsem zhodnotila klady a zápory vedení elektronického řízení na základě vlastních praktických poznatků a učinila závěry ze statistických údajů týkající se této agendy.

Institut elektronického platebního rozkazu byl do českého právního řádu implementován 1. 7. 2008 a to novelou občanského soudního řádu č. 123/2008 Sb. Od té doby prošel tento typ občanského soudního řízení řadou změn zejména technického rázu. Z počátku bylo řízení vedeno v klasické listinné podobě, a to i přes to, že žalobci návrhy podávali pouze elektronicky prostřednictvím webového formuláře. Avšak již v době jeho zavedení se počítalo s jeho vedením v čistě elektronické podobě. K tomu došlo definitivně od 1. 1. 2013, kdy byla na všech soudech v České republice zprovozněna webová aplikace CEPRu. Ta byla již rok předtím uvedena do provozu na pěti „pilotních“ soudech, které měly za úkol otestovat systém v praxi. I přesto však první měsíce ostrého provozu CEPRu byly spojeny s nemalými obtížemi. V první řadě se úředníci, jež byli pověřeni vedením agendy EPR, museli naučit zcela nový systém obsluhovat. Rovněž po technické stránce bylo potřeba „vychytat mouchy“, brzy po spuštění systému bylo nutné navýšit rychlost připojení k internetu, nainstalovat potřebné programy. Potíže při obsluze aplikace pak bylo nutné řešit s externí firmou CCA Group a. s., která aplikaci CEPRu vyvinula a spravuje ji. Díky velice dobré spolupráci s touto dodavatelskou firmou a zároveň součinnosti Ministerstva spravedlnosti, odboru dohledu, který zajišťoval při zavádění systému intenzivní školení a workshopy pro všechny uživatele tohoto systému, se podařilo do dnešní doby odstranit téměř všechny nedostatky, které bránily jeho řádnému užívání a vedení rozkazní agendy. V současné době je aplikace CEPRu plně funkční a s její obsluhou nejsou žádné zásadní obtíže.

Po téměř tříletém fungování plně elektronického rozkazního řízení bych si dovolila zhodnotit, zda bylo dosaženo účelu, který zákonodárce vyjádřil v důvodové zprávě k zákonu č. 123/2008 Sb. Od zavedení tohoto institutu se očekávalo zejména: dálkový přístup k podání návrhů, zkrácení doby soudního řízení a tím pádem rychlé získání exekučního titulu, zrychlení komunikace se soudem, možnost účastníků sledovat elektronicky průběh řízení a odbřemenění soudů díky operačnímu systému, který některé úkony vykonává automaticky.

Na základě zjištěných údajů a rovněž z poznatků z praxe mám za to, že institut EPR ve většině naplnil očekávání, jež do něj bylo zákonodárcem vkládáno. Vlivem neustálého nárůstu nesporných pohledávek bylo nutné pro zachování rychlosti zkráceného řízení tento typ řízení „zjednodušit“ a zajistit prostřednictvím informačních technologií jeho částečnou automatizaci. Systém, jehož prostřednictvím je elektronické rozkazní řízení v současnosti vedeno, tento požadavek splnil, a snížil tak administrativní zátěž soudu. O hojném využívání možnosti uplatnit své právo na peněžitou pohledávku prostřednictvím návrhu na vydání EPR svědčí i fakt, že v průběhu posledních tří let dochází k nárůstu počtu návrhů na vydání EPR a na druhé straně k neustálému poklesu návrhů na vydání „klasického“ platebního rozkazu. Zrychlení komunikace se soudem lze spatřovat zejména v tom, že žalobci mohou své návrhy zasílat soudu v jakoukoli dobu, nejsou tedy omezeni žádnými úředními hodinami. Rovněž vyplnění formuláře návrhu je poměrně snadné a uživatelsky přívětivé a lze jej učinit z jakéhokoliv místa, jedinou podmínkou je samozřejmě připojení k internetu a opatření vyplněného formuláře uznávaným kvalifikovaným elektronickým podpisem žalobce, případně jeho právního zástupce. Rychlost elektronického rozkazního řízení dokládá fakt, že více jak 90% všech návrhů je vyřízeno ve lhůtě do 2 měsíců od jejich podání. Aplikace CEPR poskytuje jeho uživatelům (tedy osobám, jež řízení vedou a rozhodují) možnost rychlého vyřizování návrhů a ulehčuje jim práci tím, že některé činnosti zpracovává automaticky.

Dle mého názoru elektronické rozkazní řízení plní účel, pro který bylo zřízeno a lze ho považovat za první „vlastovku“ v rámci zavádění soudních elektronických spisů. V současné době již je připravována koncepce pro zavedení elektronického řízení v rámci agendy pověřování soudních exekutorů.

3. Seznam použitých zdrojů

CCA GROUP A.S. *CEPR - Uživatelská příručka*. 2015. 796 s.

Česko. Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy. In *Advokáti, soudy a soudci, notáři, znalci a tlumočníci podle stavu k 20. 2. 2012*. Ostrava: Sagit, a.s., 2012, 240 s. ISBN 978-80-7208-911-6.

Česko. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů. In *Informace, Informatika, eGovernment, redakční uzávěrka k 8. 12. 2014*. Ostrava: Sagit, a.s., 2014, 384 s. ISBN 978-80-7488-077-3.

Česko. Zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu a o změně některých dalších zákonů. In *Informace, Informatika, eGovernment, redakční uzávěrka k 8. 12. 2014*. Ostrava: Sagit, a.s., 2014, 384 s. ISBN 978-80-7488-077-3.

Česko. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. In *Občanský soudní řád, zvláštní řízení soudní, rozhodčí řízení, exekuční řád, soudní poplatky, mediace, veřejné dražby a další předpisy ve znění k 1. 1. 2014*. Ostrava: Sagit, a.s., 2013, 400 s. ISBN 978-80-7488-023-0.

Česko. Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. In *Občanský soudní řád, zvláštní řízení soudní, rozhodčí řízení, exekuční řád, soudní poplatky, mediace, veřejné dražby a další předpisy ve znění k 1. 1. 2014*. Ostrava: Sagit, a.s., 2013, 400 s. ISBN 978-80-7488-023-0.

Česko. Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích). In *Advokáti, soudy a soudci, notáři, znalci a tlumočníci podle stavu k 20. 2. 2012*. Ostrava: Sagit, a.s., 2012, 240 s. ISBN 978-80-7208-911-6.

Česko. Zákon č. 121/2008 Sb., o vyšších soudních úřednících a vyšších úřednících státního zastupitelství a o změně souvisejících zákonů. In *Advokáti, soudy a soudci, notáři, znalci a tlumočníci podle stavu k 20. 2. 2012*. Ostrava: Sagit, a.s., 2012, 240 s. ISBN 978-80-7208-911-6.

Česko. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In *Nový občanský zákoník 2014, rejstřík*. Ostrava: Sagit, a.s., 2012, 320 s. ISBN 978-80-7208-920-8.

DAVID, Ludvík, IŠTVÁNEK, František, JAVŮRKOVÁ, Naděžda a kol. *Občanský soudní řád. Komentář, díl I.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009. 1108 s. ISBN 978-80-7357-460-4.

DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I. Komentář.* 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009. 1600 s. ISBN 978-80-7400-107-9.

DRÁPALOVÁ, Lenka. Problematika platebního rozkazu v českém právním řádu. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita v Brně, Fakulta právnická, Katedra občanského práva.

FOREJT, Petr, KORBEL, František. Elektronický platební rozkaz je tu. *Bulletin advokacie*, 2008, č. 7, s. 20.

GERLOCH, Aleš. *Teorie práva.* 6. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2013. 310 s. ISB 978-80-7380-454-1.

HOZA, Tomáš. Jak jsem se konečně podepsal. *Soudce*, 2012, č. 12, s. 8.

JIRSA, Jaromír, DOLEŽAL, Marek, VANČUROVÁ, Kateřina a kol. *Občanské soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha II.* Praha: Havlíček Brain Team, 2014. 601 s. ISBN 978-80-87109-46-5.

JIRSA, Jaromír, PALKO, Daniel, VANČUROVÁ, Kateřina. Podání v civilním soudním řízení. *Soudce*, 2014, č. 3, s. 11.

LAVICKÝ, Petr. Elektronický platební rozkaz? *Právní fórum*, 2009, č. 2, s. 62.

PRAŽÁK, Pavel. K odmítání návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu. *Jurisprudence*, 2012, č. 4, s. 16.

SVOBODA, Karel. *Žaloba v civilním řízení.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2010. 312 s. ISBN 978-80-7357-535-9.

SVOBODA, Karel, SMOLÍK, Petr, LEVÝ, Jiří, ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Občanský soudní řád. Komentář.* 1 vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. 1422 s. ISBN 978-80-7400-506-0.

ŠTĚDRONĚ, Bohumír. *Občanské soudní řízení sporné a využití informačních technologií a práva informačních systémů (E-Justice).* Praha: Linde Praha, a. s., 2008. 271 s. ISBN 978-80-7201-714-0.

WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. vydání. Praha: Linde Praha, a. s., 2011. 711 s. ISBN 978-80-7201-842-0.

ZAHRADNÍKOVÁ, Radka. *Organizace justičního systému*. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2007. 396 s. ISBN 978-80-7380-044-4.

Internetové zdroje:

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *eJustice* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2008. [cit. 2015-08-16]. Dostupné z: <<http://www.reformajustice.cz/ejustice/>>.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Návod na vyplnění el. plat. rozkazu* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 2015-07-24], (PDF). Dostupné z: <<http://epodatelna.justice.cz/ePodatelna/epo1200new/form.do#>>.

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. *Změny v doručování EPR* [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR. [cit. 2015-08-05], (PDF). Dostupné z: <<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Uvod.aspx>>.

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *eGovernment, Agendy okresních soudů elektronicky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2008. [cit. 2015-08-16]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/agendy-okresnich-soudu-elektronicky.aspx>>.

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Datové schránky* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 2015. [cit. 2015-08-05]. Dostupné z: <<https://www.datoveschranky.info/>>.

NEJVYŠŠÍ SOUD ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozhodnutí a stanoviska Nejvyššího soudu České republiky* [online]. Brno: Nejvyšší soud České republiky, 2010. [cit. 2015-08-01]. Dostupné z: <www.nsoud.cz>.

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PČR, VLÁDA ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 404/2012 Sb.* In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [cit. 2015-07-20].

ÚSTAVNÍ SOUD ČESKÉ REPUBLIKY. *Rozhodnutí Ústavního soudu České republiky* [online]. Brno: Ústavní soud České republiky, 2006. [cit. 2015-08-23]. Dostupné z: <<http://nalus.usoud.cz>>.

VLÁDA ČR. *Důvodová zpráva k zákonu č. 123/2008 Sb.* In: ASPI [právní informační systém]. Praha: Wolters Kluwer ČR [cit. 2015-07-20].